Düsseldorf - pozri *Nemecko*

https://sk.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCsseldorf

J. van der Heyden: Panoráma mesta s kostolom svätého Ondreja v Düsseldorfe (1667)

düsseldorfská škola - maliarska škola v 1.pol.19.st., centrum *nazarénsko-romantickej* orientácie zameranej na *krajinomaľbu* (P. von Cornelius); v 2.pol.19.st. záujem aj o maľbu historickú, realistickú a *žánrovú* (A. Rethel, *A. Böcklin, M. Eskil Winge, H. Vogeler, Ch. L. Bokelmann*); pozri *maľba nemecká*

dva - pozri *symboly číselné: 2*

2D - dvojrozmerné zobrazenie; skratka výrazu „dvojdimenzionálny", „dvojrozmerný"; označuje *priestor*, ktorý je možné popísať dvoma rozmermi; predmety v dvojrozmernom priestore majú obsah a napr. dĺžku alebo šírku, ale nemajú *objem*; v 2D sú základné geometrické útvary: štvorec, obdĺžnik, kružnica, trojuholník; pozri *zobrazenie*

Dvadsať - bruselská skupina výtvarníkov tvoriaca v štýle *symbolizmu* a *art nouveau*

Dvadsať šesť mučeníkov v Japonsku - ***jezuitskí mučeníci v Japonsku***

Dvadsať štyri starcov - námet s dvadsaťštyri starcami sa objavuje v niekoľkých kapitolách:

1. *Kríž Baránka*
2. *Oslava Boha stvoriteľa* (4,4; 4,9-11)
3. *Uctievanie Baránka* (5,8)
4. *Oslava Boha mučeníkmi* (7,11)
5. *Trúbenie siedmeho anjela* (11,16-17)
6. *Oslava Boha na nebi* (19,1-4)

-označenie starec, starší, nesúviselo s vekom ale s postavením; za *helenizmu* 24 najvyšších správcov a sudcov, v *stredoveku* stotožňovaných s 12 prorokmi *Starého zákona* a 12 *apoštolmi*

Nového zákona (pozri *antitéza*); zúčastňujú sa baránkovej *adorácie* a asistujú u Božieho trónu v scéne *Posledného súdu*; pozri *Baránok, Apokalyptický baránok*, *Zjavenie*; *farba biela*

-v Zjavení sú starci/starší v postavení nebeských bytostí, takže sa zdá, že sú až identifikovaní v anjelmi, aspoň pokiaľ ide o ich výbavu krídlami v niektorých stredovekých ilumináciách (*Apokalypsa Bamberská*, 11.st.)

Hall v súvislosti s heslom *apokalypsa*: *Zjavenie* (5,8) opisuje jedno z videní *sv. Jána*, ktoré sa stalo je výtvarným námetom známym ako *apokalyptické bytosti*; Ján opisuje svoje videnie, v ktorom okolo trónu boli štyri bytosti (pozri *symboly číselné*: *4*); tieto bytosti boli podobné *levovi, býkovi, človeku* a *orlovi*; neskoršie z nich boli vytvorené symboly *štyroch evanjelistov* (*Matúš-*človek/*anjel*, *Marek-lev*, *Lukáš-vôl* alebo *býk*, *Ján-orol*); okolo týchto bytostí sedelo na trónoch dvadsať štyri starcov so zlatými korunami na hlavách a každý z nich mal *harfu* alebo *citeru*; pôvodne to bol zrejme zbor anjelov, ktorý bol využitý na to, aby symbolizoval 12 prorokov alebo *patriarchov* a 12 *apoštolov*, to znamená spojenie *Starého* a *Nového zákona*; pozri *apokalyptické motívy, biblia*, *apokalypsa (Hall)*

Hall: *Zjavenie* (5,6-14); motív *apokalyptický baránok*; videnie sv. Jána, v ktorom sedemrohý a sedemoký baránok prijal od bytosti sediacej na tróne zväzok zvitkov obsahujúcich tajomstvo osudu ľudstva, aby rozlomil ich sedem pečatí (*lámanie pečatí*); baránok stojí prednými nohami na knihe, ktorá leží na Kristovom lone; alebo drží *zástavu vzkriesenia*; starci s *citerami* a miskami plnými *kadidla*, spievajú chválospevy na obetného baránka

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Palladium_zem%25C4%259B_%25C4%258Desk%25C3%25A9&prev=/search%3Fq%3DStaroboleslavsk%25C3%25A9%2Bpal%25C3%25A1dium%26hl%3Dsk%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=_UE_UaPuHMes4AS8qoG4Aw&ved=0CDMQ7gEwAA
http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Palladium_zem%25C4%259B_%25C4%258Desk%25C3%25A9&prev=/search%3Fq%3DStaroboleslavsk%25C3%25A9%2Bpal%25C3%25A1dium%26hl%3Dsk%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=_UE_UaPuHMes4AS8qoG4Aw&ved=0CDMQ7gEwAA

(1,1-3. Názov a pôvodca knihy). **Kríž Baránka** (Beatus Facundus, 1047)

(4,1-11. Sedmopečatná kniha. Oslava Boha stvoriteľa). **Klaňanie dvadsať štyri starcov** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(7,9-11. Oslava Boha mučeníkmi). **Klaňanie Baránkovi** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

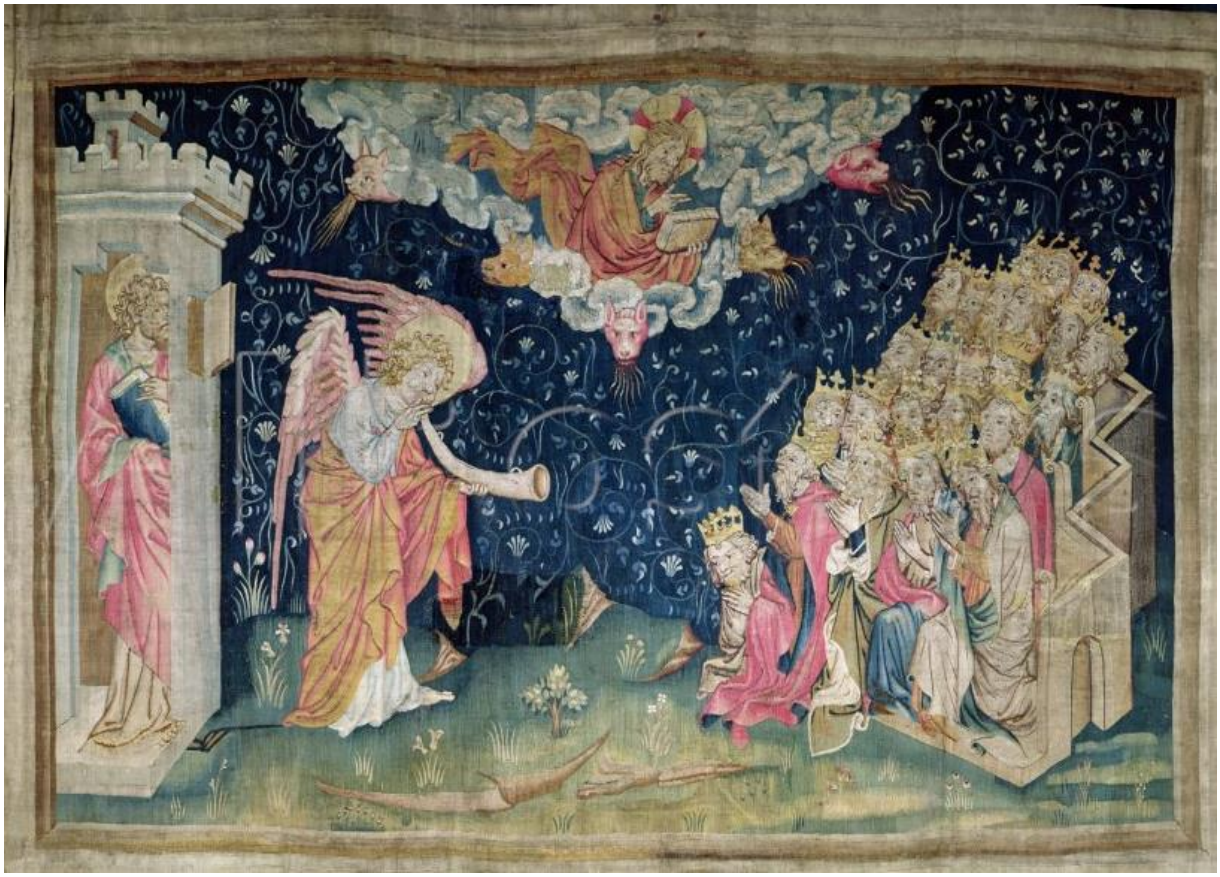

(11,15-19. Zatrúbenie siedmej poľnice). **Siedma poľnica a chorál dvadsať štyri starších** (Apokalypsa z Angers, 1377-1382)

(19,1-4. Posledné veci na konci sveta. Oslava Boha na nebi). Dvadsaťštyri starcov v nebeskej trónnej miestnosti (at Trinity College)

Dvaja svedkovia - (*Zjavenie Jána 11,3-11*); epizóda z kapitoly *Zmeranie Božieho chrámu*: Svojim dvom svedkom, oblečeným do vrecoviny (odev prorokov a askétov), dám prorokovať tisíc dvestošesťdesiat dní (3 1/2 roka = vek cirkvi na zemi v čase písania textu; dĺžka času, v ktorom žijú kresťania; podobne 12,6: *Apokalyptická žena*; 13,5: *Morská šelma*). To sú tie dve olivy a dva svietniky (olivovník a svietnik = hebr. symboly života a svetla), ktoré stoja pred Pánom zeme; keby im chcel niekto škodiť, vyjde im oheň z úst (prorocké schopnosti) a zožerie nepriateľov; oni majú moc zatvoriť nebo, aby v dňoch ich prorokovania nepršalo, majú moc nad vodami meniť ich na krv (odkaz na prvú egyptskú ranu z *Exodu 7,17* alebo na *eucharistiu*; pohromy obecne; podobne *Ezechiel l7,17-19*) a biť zem všelijakou pliagou, kedykoľvek by chceli. Keď však skončia svoje proroctvo, šelma, ktorá vystúpi z priepasti (Rímska ríša; podobne 13,11-18: *Šelma zemská*), bude s nimi bojovať a zabije ich. Ich mŕtvoly budú na námestí na námestí veľkého mesta (poníženie obeti; podobne *Jeremiáš 8,2*; Tobiáš 1,18-20; 2,3), ktoré sa duchovne volá Sodoma a Egypt (Egypt = symbol otroctva a odcudzenia; Sodoma = miesto pošliapania Božej vôle a jeho prikázaní; symboly nemravnosti; miesto Božieho zavrhnutia; každé veľké mesto na svete; Rím alebo rímska moc; odkaz na *Deuteronomium 32,12*; podobne *Izaiáš 1,10 > Jeremiáš 23,14*), kde aj ich Pána ukrižovali (Jeruzalem alebo judaizmus). Mnohí z ľudu, kmeňov, jazykov a národov (Bohu nepriateľský svet; podobne 10,11: *Anjel s otvorenou knižkou*; odkaz na *Ezechiela 3,1*) vidia ich mŕtvoly za tri a pol dňa (neúplné a dočasné víťazstvo zla), ale mŕtvoly nedovolia položiť do hrobu (zneuctenie obetí). Obyvatelia zeme sa budú radovať a tešiť nad nimi, budú si posielať dary (rímsky zvyk po hostinách), lebo títo dvaja proroci trápili obyvateľov zeme (výzvami k pokániu a odriekaniu; svojou mocou nad ľuďmi). Po tri a pol dňoch však vošiel do nich duch života z Boha, stali si na nohy (boli vzkriesení) a veľká bázeň padla na tých, ktorí ich videli. Počuli mohutný hlas z neba, ktorý im hovoril: vystúpte sem hore! I vystúpili na nebo v oblaku (nanebovstúpenie prorokov) a ich nepriatelia hľadeli na nich; pozri *apokalyptické motívy*

-variantmi námetu Dvaja svedkovia (ktorý sám je epizódou *Zmeranie Božieho chrámu*) sú námety *Smrť dvoch svedkov, Nanebovstúpenie dvoch svedkov a zemetrasenie* a *Dvaja svedkovia v oblaku*

-v súvislosti s heslom *Beatus Girona*: miniatúra „Dvaja svedkovia“ zobrazuje dvoch mužov na stupňoch víťazov pod *podkovovitým oblúkom* ozdobeným dekoratívnymi rastlinami; niektoré prvky sa objavujú iba v tomto rukopise: odev s kapucňou stiahnutou pod bradou guľatou sponou *vizigótskeho* typu (pozri *fibula*); barla v rukách reprezentujúce moc nad prírodou (11,6); zahnutý koniec barle ľavého svedka je označený nápisom „Elias“ (*Eliáš*); pravý svedok drží barlu rovnú s nápisom „Enoc“ (*Henoch*); Beatus Girona je jediný rukopis, ktorý svedkov zobrazuje takýmto spôsobom, lebo zvyčajne sú zobrazení s knihami odkazujúcimi na učenie ich predchodcov (prorokov Eliáša a Henocha), ako tomu bolo v starovekej *ikonografii*; nad postavami sú dve, staro vyzerajúce lampy, každá so štyrmi svietnikmi; lampy lemujú dva schematické stromy nesúce ovocie, ktoré odkazujú na olivové háje; k nim sa vzťahujú nápisy nad svietnikmi „Isti SVNT DVE Olib / ET DVE candy- / LABA“; text má pomôcť rozlúštiť zmysel obrázku, lebo kapitola *Zmeranie chrámu* (11,1-14) mená svedkov neuvádza; autor komentára, *Beatus z Liebany*, v súlade s verziou *sv. Hieronyma* (✞420) prevzatou od *Victorina z Pettau* (✞304) sa domnieva, že jeden svedok volá Eliáš; druhý sa volá (opäť podľa Victorina) *Jeremiáš*, čo je napísané na konci legendy; meno Henoch sa objavuje najčastejšie v Listoch Otcov a Historii dicendorum

http://en.wikipedia.org/wiki/Two_witnesses

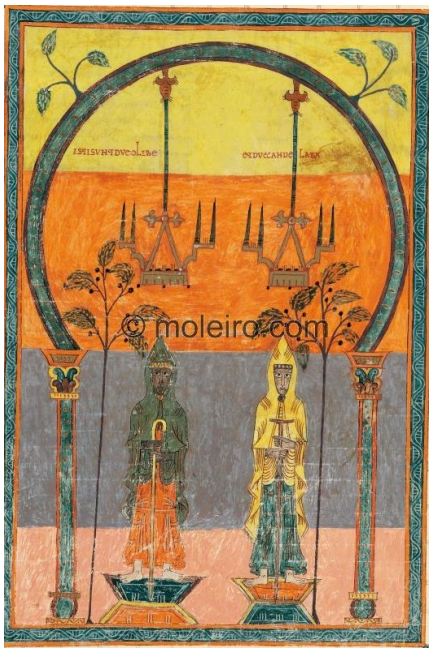

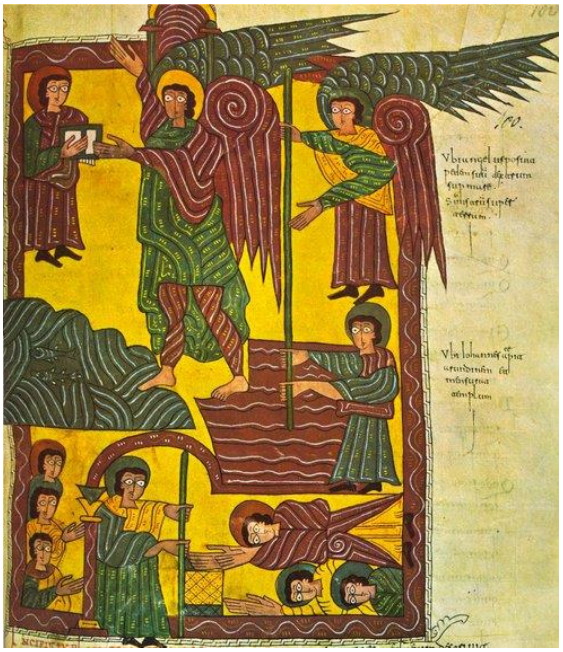

(11,3-4. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia** (Beatus Girona, 2. pol. 10.st.)
(11,1-14. Zmeranie Božieho chrámu). **Anjel s knihou a trstinou. Dvaja svedkovia** (Beatus Escorial, 950-955)

(11,3-7. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia a šelma z priepasti** (Apokalypsa z Bamberka, 1000-1020)
(11,3-4. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia** (Beatus Arroyo,1.pol. 13.st.)

(11,3-4. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia** (Beatus Cardeña, okolo 1180)

(11,1-14. Zatrúbenie šiestej poľnice. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(11,6-7. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia a šelma z priepasti** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(11,3-5. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia** (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

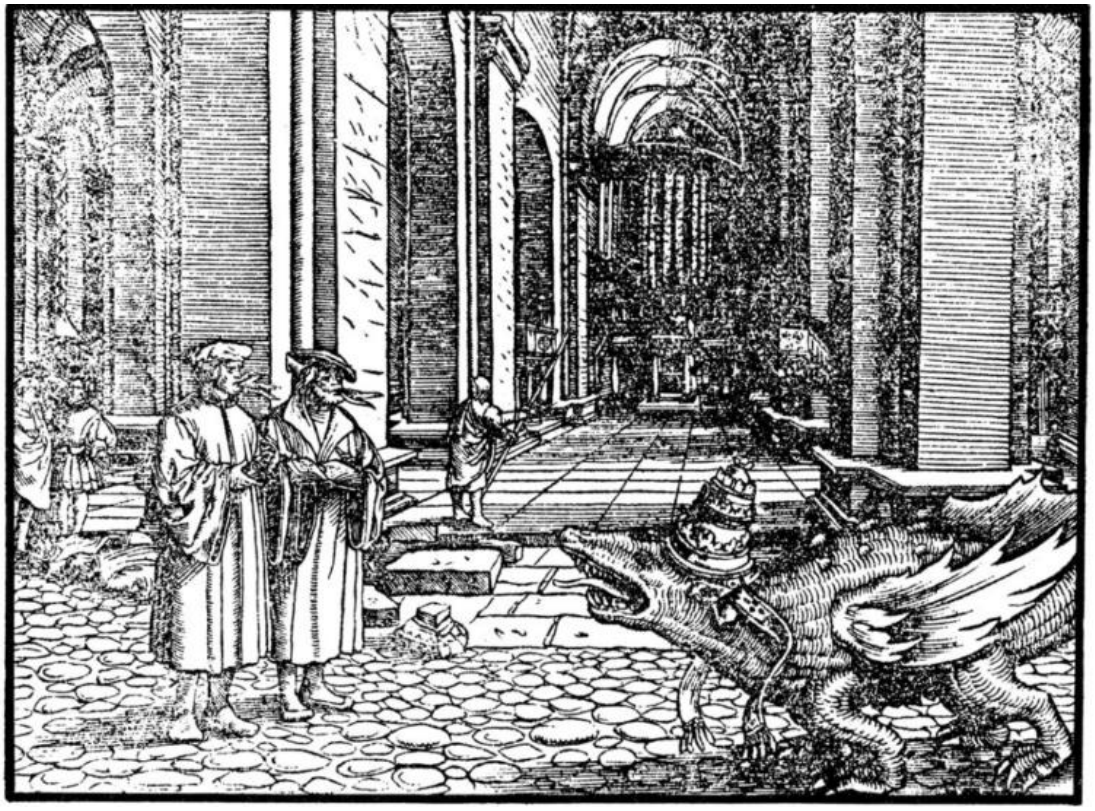

(11,7. Rozlomenie siedmej pečate. Zatrúbenie šiestej poľnice. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia a šelma** (Lutherova biblia, 1545)

M. Gerung: Zmeranie chrámu a dvaja svedkovia (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

H. Burgkmair St.: Dvaja svedkovia a šelma z priepasti (1523)

J. Duvet: Zmeranie Božieho chrámu. Sv. Ján meria chrám trstinou, pohania sledujú šelmou zabitých svedkov (rytina, 1546-1555) 11

Dvaja svedkovia v oblaku - (*Zjavenie 11,12*); Počuli mohutný hlas z neba, ktorý im hovoril: vystúpte sem hore! I vystúpili na nebo v oblaku a ich nepriatelia hľadeli na nich.

- alternatívny názov pre *Nanebovstúpenie svedkov a veľké zemetrasenie*; v stredovekých rukopisoch sa vyskytuje s vlastnou *ikonografiou*; pozri *apokalyptické motívy*

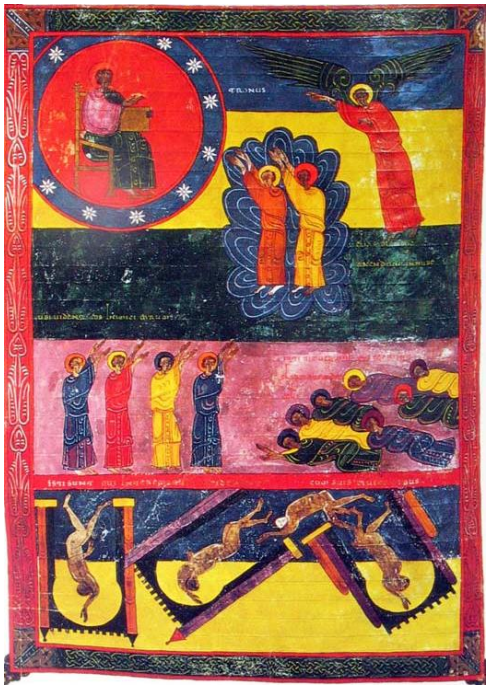

(11,1-14. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia v oblaku a zemetrasenie** (Beatus Facundus, 1047)
(11,3-13. Zmeranie Božieho chrámu). **Vzkriesenie dvoch svedkov a zemetrasenie** (Beatus Escalada, pol. 10.st.)

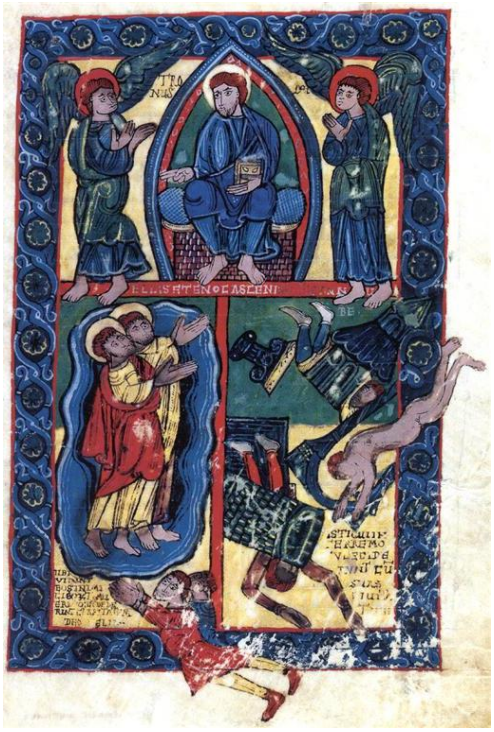

(11,1-14. Zmeranie Božieho chrámu). **Dvaja svedkovia v oblaku a zemetrasenie** (Beatus Millán, 10.-12.st.)

(11,11-13. Zmeranie chrámu). **Kristus v majestáte. Dvaja svedkovia v oblaku a veľké zemetrasenie** (Beatus Osma, 1086)

dvanásť - pozri *symboly číselné: 12*
dvanásť apoštolov - pozri *apoštol*, *Posledný súd* (Baleka); *učeníci*

http://en.wikipedia.org/wiki/Twelve_Apostles#The_Twelve_Apostles
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=7
http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3178553387/in/photostream/
http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Twelve_Apostles

Kristus a dvanásť apoštolov (portál kostola sv. Kataríny v Galatina, Taliansko 15.st.)

Sinaxis dvanástich apoštolov (ruská ikona, zač. 14.st.)

Synaxis svätých, veľkých, všetkými chválených dvanástich apoštolov (ikona Synxis)

Hospodin vševládca s deésis a dvanástimi apoštolmi (ikona, Macedónsko, 17.st.)

Matka Božia Pantanasa alebo Mária Anjelská s archanjelom Michaelom a Gabrielom, dvanástimi apoštolmi a vybranými svätými severného Grécka (byzantská ikona, 1600)

Ikona Ježiš Kristus strom života a dvanásť apoštolov (ortodoxná ikona)

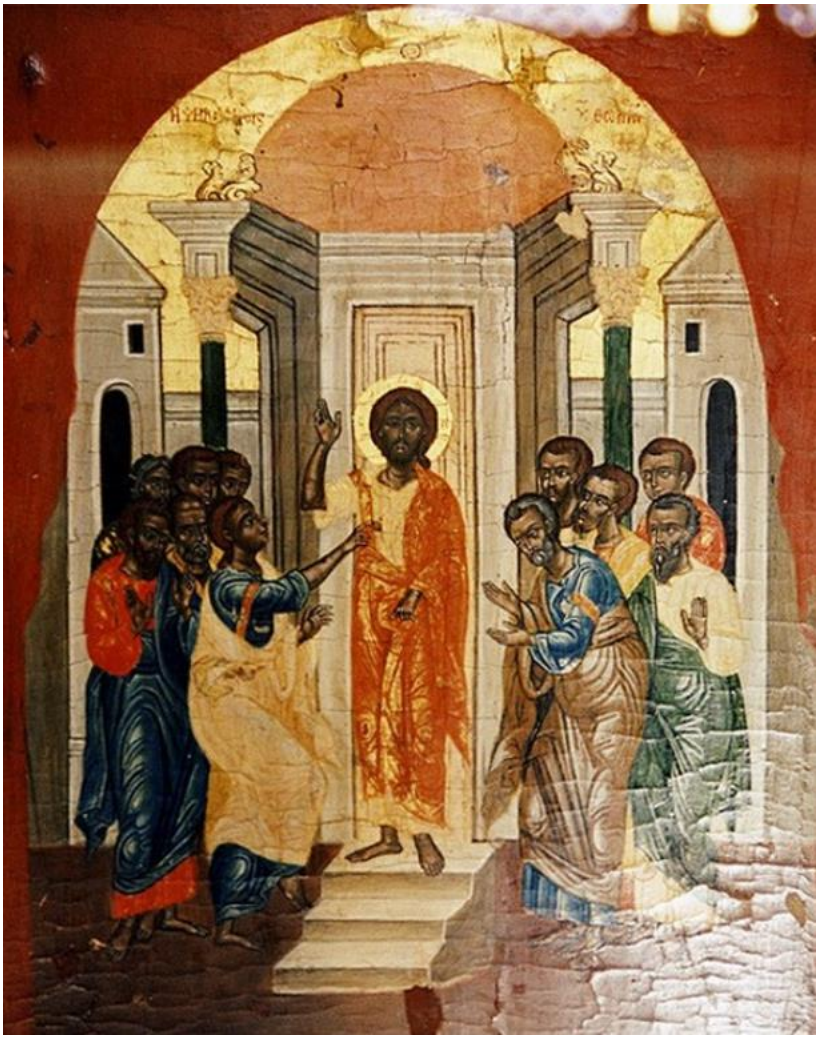

Ježiš a apoštoli (koptská ikona, Káhira)

Neznámy autor: Kristus a učeníci (1501-1600)

J. Tissot: Ustanovenie dvanástich apoštolov

dvanásť bohov Olympu - ***bohovia Olympu***

dvanásť kmeňov Izraela - Malá čsl. encyklopédia: od 14.st.pr.Kr. prenikali židovské kmene žijúce na Arabskom polostrove do *Palestíny*; okolo 1200 pr.Kr. je už možné hovoriť o kmeni *Izrael*; udalosti spojené s odchodom Izraelitov z *egyptského otroctva*, tzv. exodem, líči starozákonná kniha *Exodus*; pozri *Judea*

Nový biblický slovník: dvanásť izraelských kmeňov odvodených od mužských potomkov *Jákoba* (Rúben, Šimeón, Léví, Juda, Isachar, Zabulon, Dan, Neftalí, Gád, Ašer, Jozef, Benjamín); symbolické číslo 12, ktoré sa spája s počtom kmeňov a *apoštolov* má dôležitý význam v číselnej symbolike aj vzťahu *Starého* a *Nového zákona*; pozri *Židia, Hebrejci*; *symboly číselné:12*

-v súvislosti s heslom *Antikrist*: niektoré kresťanské skupiny, nech už spojené s katolíctvom alebo protestantizmom, veria, že Antikrist bude *Žid*, konkrétne potomok kmeňa Dan

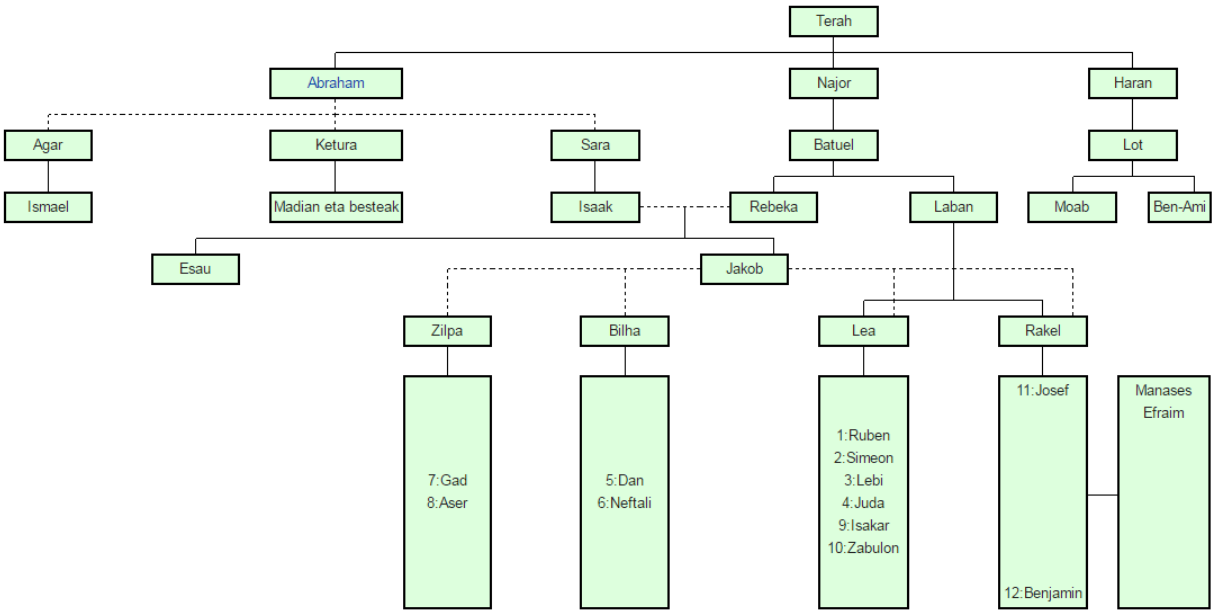

Genealógia Abraháma a dvanástich kmeňov Izraela

Mapa dvanástich kmeňov Izraela pred presunom kmeňa Dan na sever

Dvanásť kmeňov Izraela - (Zjavenie 7,4-8); Počul som počet poznačených: stoštyridsaťštyri tisíc zo všetkých kmeňov izraelských: z kmeňa Júdovho dvanásťtisíc, z kmeňa Rúbenovho dvanásťtisíc, z kmeňa Gádovho dvanásťtisíc, z kmeňa z kmeňa Ašerovho dvanásťtisíc, z kmeňa Neftalímovho dvanásťtisíc, z kmeňa Menašeho dvanásťtisíc, z kmeňa Simeonovho dvanásťtisíc, z kmeňa Léviho dvanásťtisíc, z kmeňa Izacharovho dvanásťtisíc, z kmeňa Zebúlúnovho dvanásťtisíc, z kmeňa Jozefovho dvanásťtisíc, z kmeňa Benjamínovho dvanásťtisíc.

-Dvanásť kmeňov Izraela je epizódou kapitoly *Poznačenie Božích služobníkov* (7,1-8); pozri *apokalyptické motívy*

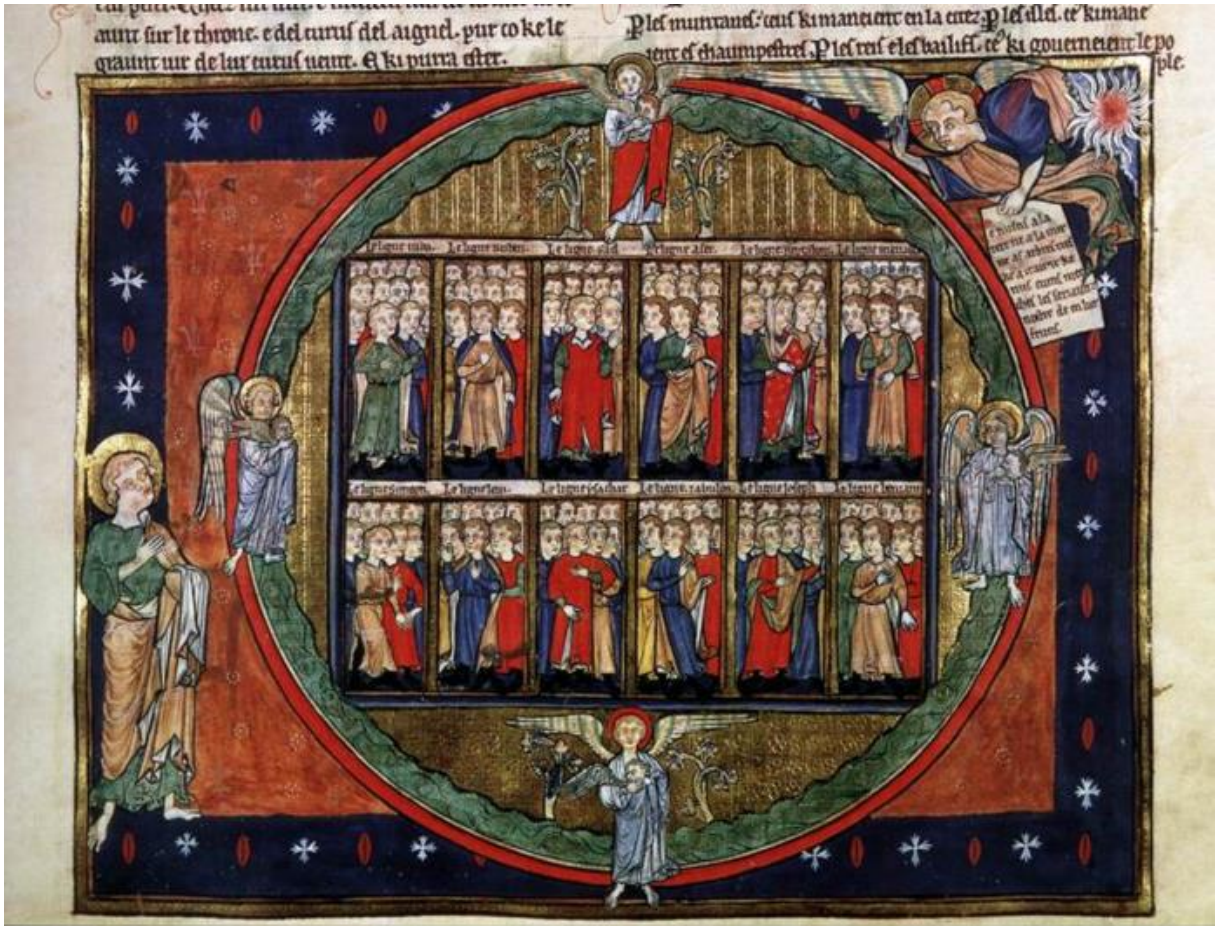

(7,4-8. Poznačenie Božích služobníkov). **Dvanásť kmeňov Izraela** (Apokalypsa Trinity, 1242-1250)

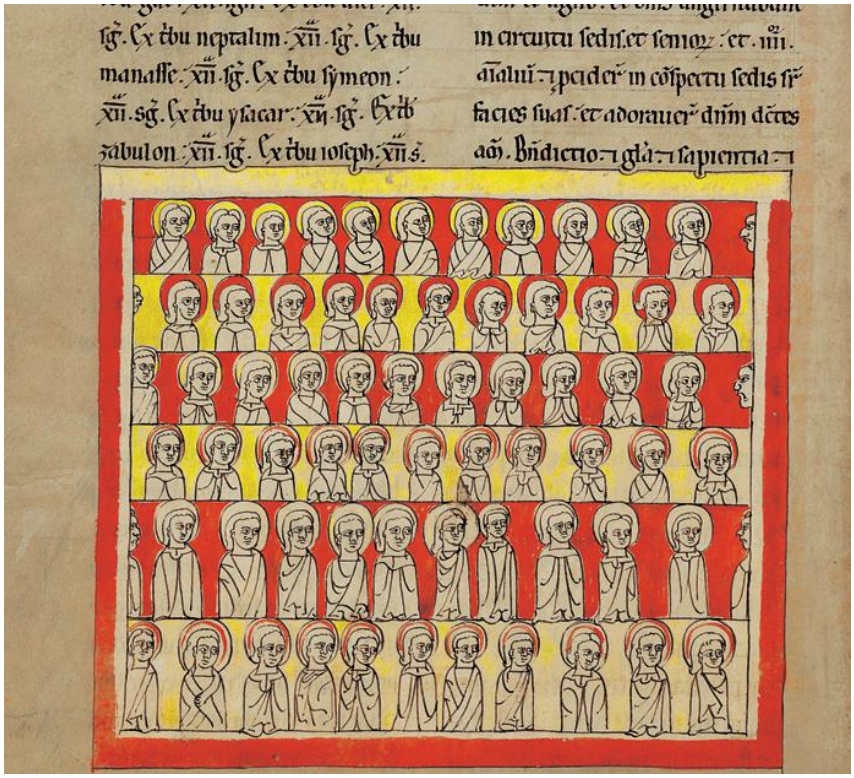

(7,4-8. Poznačenie Božích služobníkov). **Dvanásť kmeňov Izraela** (Beatus Lorvão, 1189)

dvanásť prorokov - Baleka: časť svätých textov *Starého zákona*; pozri *Biblia*

-dvanásť prorokov totožných s 12 *malými prorokmi*, nazvanými tak preto, lebo zanechali spisy menšieho rozsahu: *Ozeáš, Joel, Ámos, Abdiáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuk, Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš, Malachiáš*

Malý biblický slovník: židovský *kánon* pokladá knihy dvanástich prorokov/malých prorokov za jedinú knihu; sú zahrnuté do tretej časti *Starého zákona*/*Starej zmluvy* a sú považované za *kanonické* knihy na rozdiel od d*euterokanonických* kníh (druhokanonických kníh), zaradených alexandrijskou *diaspórou* a uznávaných *katolíkmi*

Dvanásťročný Ježiš v chráme/Ježiš medzi zákonníkmi/Dišputa s učiteľmi/Ježiš s učiteľmi/Dieťa Ježiš v chráme - Hall: (*Lukáš 2,41-51*); dvanásťročného Ježiša zobrali rodičia *Mária* a *Jozef* počas *veľkonočných sviatkov* (pozri *pesah*) do *Jeruzalemu*; potom sa Mária a Jozef vybrali na spiatočnú cestu; nevedeli však, že chlapec tam zostal; keď sa preňho vrátili do mesta a hľadali ho, našli ho v chráme ponoreného do dišputy s židovskými učiteľmi; táto scéna sa odohráva vo vnútri chrámu; Ježiš stojí uprostred skupiny starších s šedivými fúzami (pozri *sanhedrin*), ktorí ho sústredene a užasnuto počúvajú; Ježiš zvyčajne na prstoch vypočítava svoje argumenty; jeden zo starších drží knihu v podobe *zvitku* (*rotulus*), na rozdiel od Ježiša, ktorý drží *kódex* (mladší variant knihy); zvitok symbolizuje *Starý zákon* (*Tóru*), kódex symbolizuje *evanjeliá* (*Nový zákon*); Máriu a Jozefa je vidieť, ako z jednej strany pristupujú ku skupine, alebo Mária kladie ruku na Ježišove rameno, aby ho odviedla preč: „Hľa, tvoj otec a ja sme ťa z úzkosťou hľadali“; táto téma je významná ako prvý zaznamenaný príklad Kristovho vyučovania; pozri *Ježiš, Kristus, jeruzalemský chrám, biblia*; *Kázeň na hore/Osem blahoslavenstiev, Kristus učiteľ*

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=2

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=14

http://twoway.st/facets/subject/christ%20among%20doctors

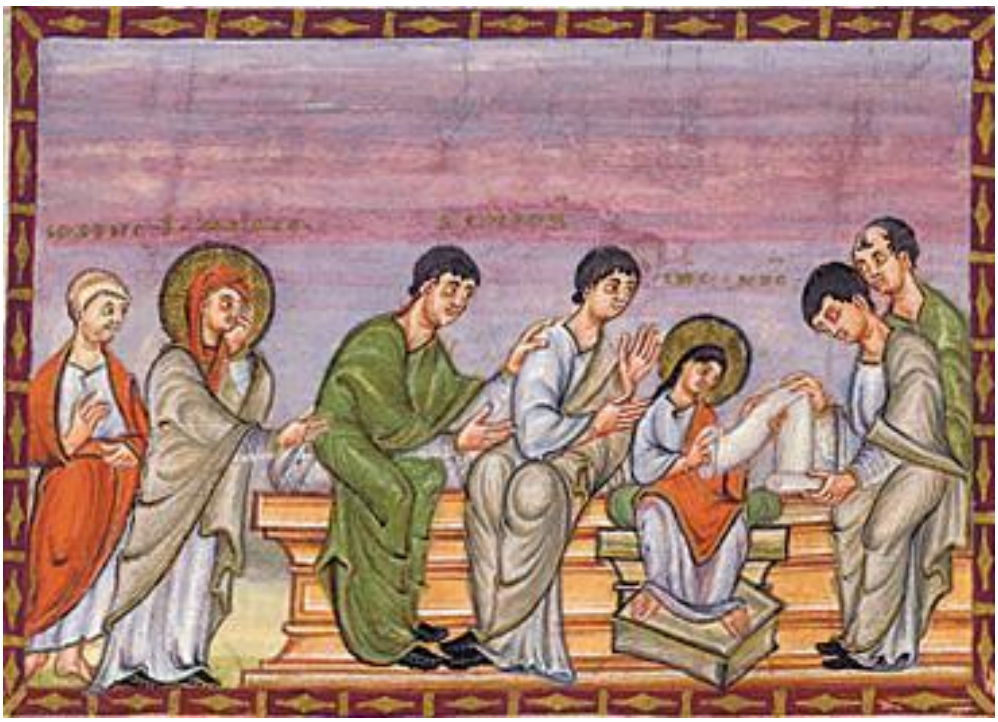

Dvanásťročný Ježiš v chráme (Codex Egbert, 980-993)

Ježiš medzi učencami a Judášov bozk (miniatúra žaltára opátstva Ramsey, 1300-1310)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurf, H. Schedel: Ježiš medzi učencami (kolorovaný drevorez, Norimberská kronika, 1493)

I. van Meckenem ml.: Ježiš diskutuje so zákonníkmi (15.-16.st.)

A. Dürer: Kristus v chráme medzi zákonníkmi (drevorez zo série Zo života Panny Márie, 1503)

G. Pencz: Dvanásťročný Ježiš v chráme (rytina z cyklu Malý Ježiš, 16.st.)

H. Brosamer: Kristus medzi učencami (drevoryt, 1520-1554)

H. Brosamer podľa monogramistu IB : Ježiš medzi učencami (rytina, 1520-1530)

H. Wierix podľa M. de Vos: Ježiš diskutuje s učencami v chráme (16.-17.st.)

P. Perret: Kristus medzi učencami (1591)

A. Dürer: Kristus medzi zákonníkmi (1506)

A. Dürer: Kristus medzi zákonníkmi (Polyptych Sedembolestnej Panny, 1500)

P. Veronese: Ježiš medzi učencami (1558)

Cima da Conegliano: Kristus medzi učencami (1504)

F. Pourbus I : Kristus medzi učencami (16.st.)

G. M. Crespi: Nájdenie Ježiša v chráme (1610-1630)

L. Giordano: Kristus medzi zákonníkmi (17.st.)

G. van den Eeckhout: Dieťa Ježiš v chráme (17.st.)

J. de Ribera ?: Kristus medzi učencami (17.st.)

J. Ch. Jegher podľa A. Sallaerta: Dvanásťročný Kristus (drevoryt, ilustrácia ku knihe Judocus Andries: „Perpetua Crux sive Passio Jesu Christi“ 1649)

Rembrandt: Dišputa s učencami (suchá ihla, 1652)

Rembrandt: Ježiš odchádza z Chrámu so svojimi rodičmi (suchá ihla, 1654)

J. van Troyen podľa J. de Ribera: Dvanásťročný Ježiš v chráme (lept, 1673)

V. D. Polenov: Ježiš medzi učiteľmi

J. Tissot: Nájdenie Ježiša v chráme (1886- 1894)

W. H. Hunt: Nájdenie Ježiša v chráme (1860)

G. Doré: Ježiš a zákonníci (drevoryt, 1866)

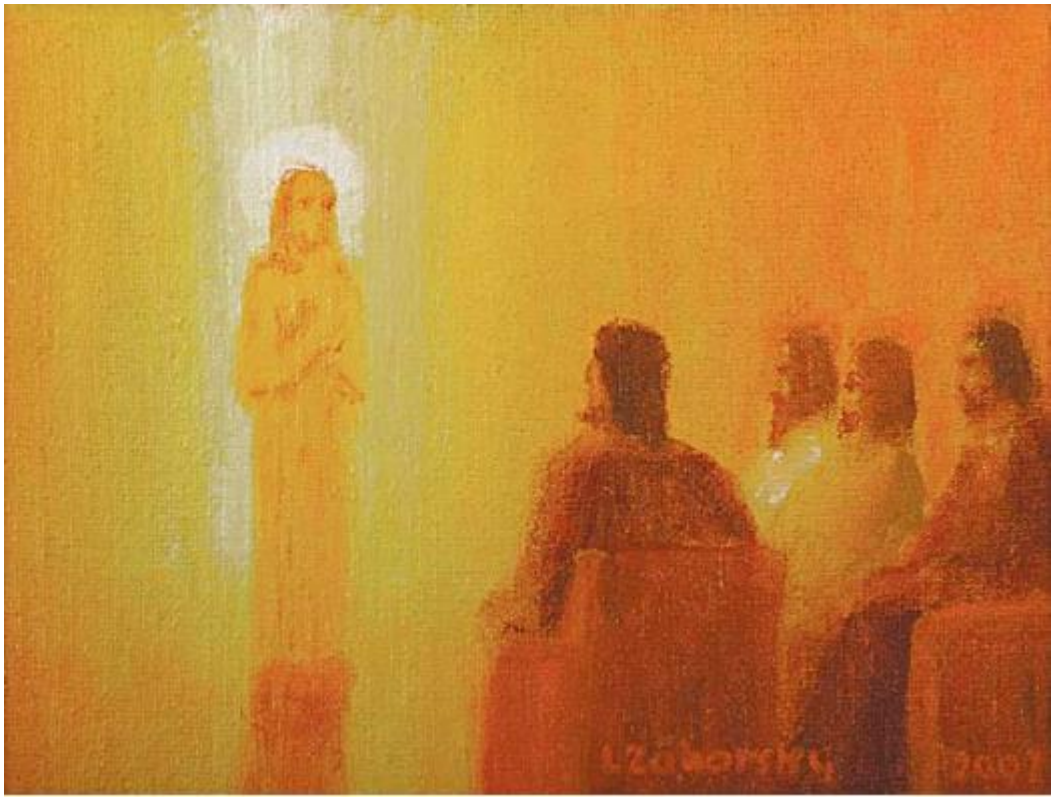

L. Záborský: Dvanásťročný Ježiš v chráme (2007)

dvárapála - *čínskom umení* postava strážcu svätyne; mužská postava s *bedrovom rúšku*, aby vynikla mohutnosť svalov; krutý výraz tváre; pozri *mimika*

dvere - *porta*; pozri *portál, portiera, portikus, klopadlo; zrkadlo* (TV Markíza); *Apollón Thyraios*

A. J. Prenner: Architektonické prvky na dverách (lept z „Theatrum artis Pictoriae“, 1728-1733)

dvere nepravé - ***nepravé dvere***

Dve šelmy zvádzajú ľudstvo na zlú cestu – jedenásty grafický list Apokalypsy Durerovej zodpovedajúci námetu *Šelma zemská*

A. Dürer: Dve šelmy zvádzajú ľudstvo na zlú cestu (1496-1498)

Dviženije - sovietska *futuristická* skupina; pozri *sovietske maliarstvo*
dvojča diabolské - ***diabolské dvojča***
dvojča zlé - ***zlé dvojča***
dvojhermovka - od čias *helenizmu* typ *hermy* z dvoch spojených hláv, alebo herma zobrazujúca figúru až do výšky kolien

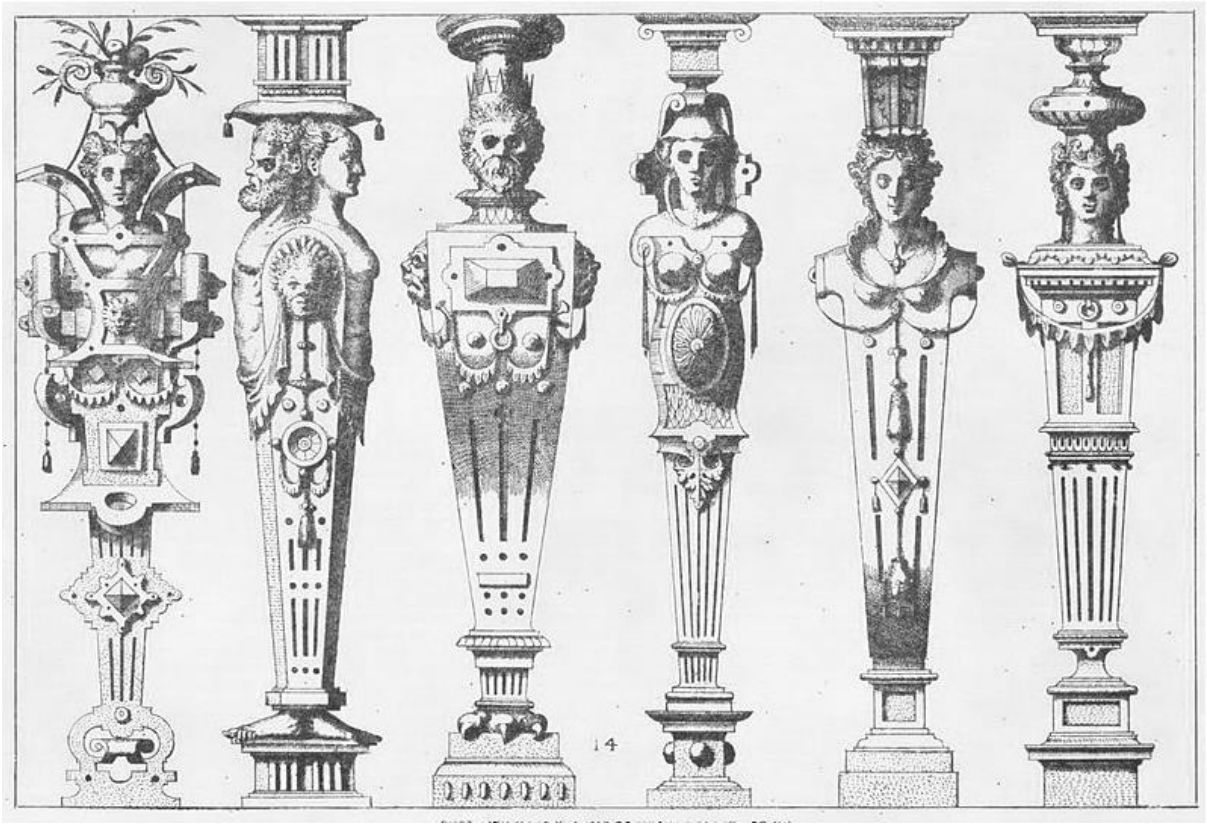

H. Vredeman de Vries: Karyatídy alebo Atlanti (1565)

dvojhlavý lev - ***lev dvojhlavý***
dvojhlavý orol - ***orol dvojhlavý***
dvojchórový kostol - ***kostol dvojchórový***
dvojičky - pozri *Gemmini*; *Gervas a Protas, Dioskúrovia (Kastor* a *Polydeukes)*, *Eros a Anterós*

J. T. Pearson Ml.: Dvojičky Virginia a Jane

„**Dvojičky**“ **(New York)** - prezývka dvojice newyorských administratívnych budov na Wall Street, ktoré tvorili charakteristickú dominantu mesta *New York*; budovy boli zasiahnutá 11.septembra 2001 dvoma osobnými lietadlami unesenými islamskými teroristami; pri náraze do budov zahynulo niekoľko tisíc ľudí (pozri *logo*)

dvojitá brána - ***brána dvojitá***

dvojitý portrét obrátený - angl. Upside - Down Portrait – „portrét hore nohami“; portrét, pracujúci s optickou ilúziou; napr. po otočení o 180 stupňov zobrazuje inú tvár; porovnaj *reverzibilné figúry*

http://www.dodedans.com/Ebasel46.htm

https://www.google.sk/search?bih=995&biw=1845&tbs=simg:CAES1AEJI1kUGqd4q2MayAELEKjU2AQaAghCDAsQsIynCBpiCmAIAxIo2hnwEdAerReyHPoOgQ-MHaUc6BG_1Ors6_1C3vJIAu-S20Otks9y3bJBowDf45g3eBLh34dZ3puQben5GEFUIOBW5pFCKWZNJh7px0oCeoVdLI0enerQOr1HZOIAQMCxCOrv4IGgoKCAgBEgScvS9KDAsQne3BCRo2CgoKCHBhaW50aW5nCgUKA2FydAoJCgdhcnR3b3JrCgoKCHBvcnRyYWl0CgoKCGZpZ3VyaW5lDA&q=imagens+de+ilusao+de+otica&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwidiPyntPvOAhWDuRoKHe6BCWcQsw4IKQ

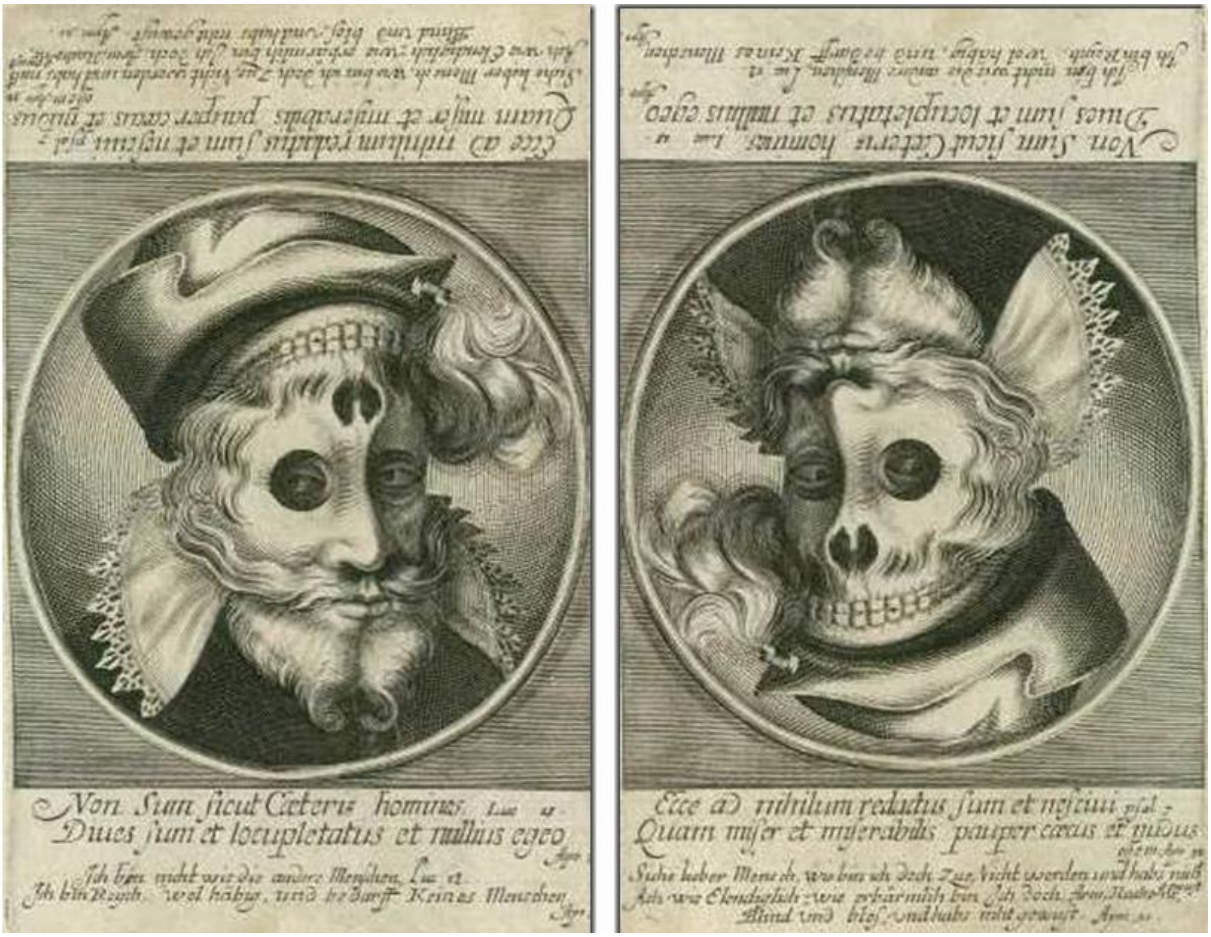

M. Merian st.: Double portrét memento mori (medirytina, 17.st.)

Oleg Šupliak podľa S. Dalího: Susan P.B. (2011)

dvojkríž - tiež *kríž dvojramenný, arcibiskupský* a *patriarchálny*

dvojjazyčný vázový obraz - ***vázy s dvojjazyčným obrazom***

dvojlodie - typ *kostola halového*; zaklenutý architektonický priestor obdĺžnikového alebo štvorcového pôdorysu, tvorený dvoma súbežnými *loďami* so *stĺpmi* alebo *piliermi* v *ose*; rozšírený v českej architektúre 2.pol.14.st.; pozri *chrám kresťanský*; *kapitulná sieň*

dvojlodie sieňové - *dvojlodie* o rovnakej výške a šírke *lodí*

dvojník (folklór) - v beletrii a *folklóru* je dvojník alebo dvojmo žijúca osoba niekedy vykreslená ako paranormálny jav a je zvyčajne vnímaná ako predzvesť nešťastia; verilo sa, že ak človek uvidí svoje vlastné ja, spravidla krátko na to zomrie, alebo ho stihne nejaká pohroma; menej častý bol prípad, keď sa dvojník za človeka obetoval, takže o život prišiel dvojník; dvojník niekedy nemusel byť úplne identickou kópiou, mohol byť starší alebo mladší; často býval dvojník akýmsi negatívom svojej predlohy (človek je dobrák, jeho dvojník je zlý, človek je hanblivý a zamĺknutý, jeho dvojník suverénny a veľavravný a pod.); v minulosti sa ako dvojník označovala tiež *duša* človeka, vlastne akési éterické ja; keď človek zomrel, duša ho opustila, dvojník teda odišiel na onen svet; v iných tradíciách a príbehoch vystupuje dvojník ako *„diabolské dvojča"*; slovo dvojník je často používané v všeobecnejšom zmysle pre každú osobu, ktorá fyzicky alebo správaním sa podobajúcu inú osobu; aplikácia tohto nemeckého slova na paranormálne koncepcie je relatívne nedávna a je definovaná ako „zjavenie žijúcej osoby"; avšak poňatie samo o sebe (alter ego, dvojitý duch) sa objavilo v folklóru, mýtoch a náboženských konceptoch a tradíciách mnohých kultúr po celú ľudskú históriu; v staroegyptskej mytológii dvojník *Ka* bol hmatateľný, éterický dvojník fyzického tela Khat, majúci rovnaké spomienky a pocity ako osoby, ktoré patrili náprotivku; v jednom egyptskom mýtu nazvanom „Grécka princezná", ktorý predstavuje egyptský pohľad na *trojskú vojnu*, bolo Ka *Heleny* použité na oklamanie *Parisa* a pomohlo zastaviť vojnu; v *severskej mytológii* je *vardøger* je strašidelným dvojníkom predchádzajúcim žijúceho človeka a konajúcim v predstihu; vo *fínskej mytológii* je nazývaný má *etiäinen*, v bretónskej, cornwallskej a normandskej mytológii je dvojník verziou personifikovanej smrti *Ankom*; v anglosasdký folklór pozná dvojníka *Doppelgänger*; pozri *génius, fetch, fylgja,*

https://en.wikipedia.org/wiki/Doppelg%C3%A4nger

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dvojn%C3%ADk

dvojník (psychológia) - ako dvojník sa označuje človek, ktorý vyzerá veľmi podobne alebo úplne rovnako ako niekto iný; videnie seba samého je pomerne častým motívom povestí a strašidelných historiek, spravidla je to považované za zlé znamenie (pozri *fetch, fylgja, Doppelgänger*); psychologicky bol tento jav niekoľkokrát popísaný, halucinácia seba samého sa objavuje po intoxikácii alkoholom, u epileptikov a iných duševne chorých; označuje sa ako heautoskopie; jav, keď človek vidí svoje druhé ja, sa objavuje v povestiach, ale popísali ho aj niektorí známi spisovatelia, či už išlo o ich vlastné zážitok alebo príhodu, ktorá sa im doniesla; často sa vyskytuje u ľudí trpiacich *epilepsiou*; z psychologického hľadiska sa tento jav označuje ako heautoskopie (halucinácie vlastnej osoby) a ide vlastne o jeden z typov autoskopie (iluzivní pocit, že človek vidí sám seba zvonku); vyskytuje sa tiež negatívny hautoskopie, kedy človek naopak nevidí ani sám seba, napríklad v zrkadle; táto vlastnosť bola v povestiach prisudzovaná *upírom*; s heautoskopiou súvisí tiež bilokácia, pocit, že som bol na dvoch (alebo viacerých) miestach súčasne; ďalším podobným javom je Capgrasov syndróm, keď postihnutý, ktorý ním trpí, má utkvelú predstavu, že niektorí ľudia v jeho okolí sú v skutočnosti iba dvojníkmi, ktorí nahradili pôvodné osoby; videnie vlastného dvojníka vo sne je pomerne vzácne

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dvojn%C3%ADk

dvojportrét - Baleka v súvislosti s heslom *portrét*: dvojportrét vyjadroval milenecké, manželské, súrodenecké, pracovné vzťahy (umelec a model; napr. séria Picassových kresieb z jeho záverečného obdobia) apod.; pozri *portrét skupinový*

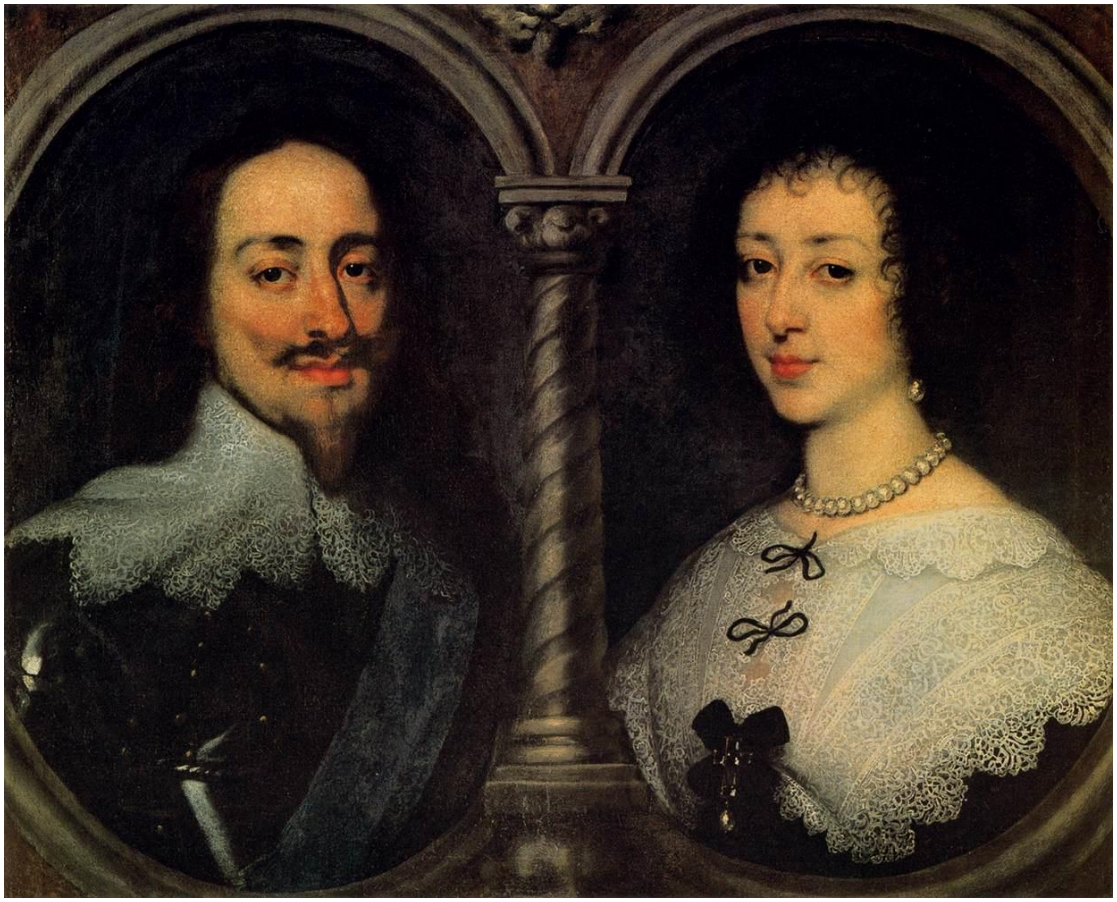

A. Van Dyck: Charles I. Anglický a Henrietta Francúzska (17.st.)

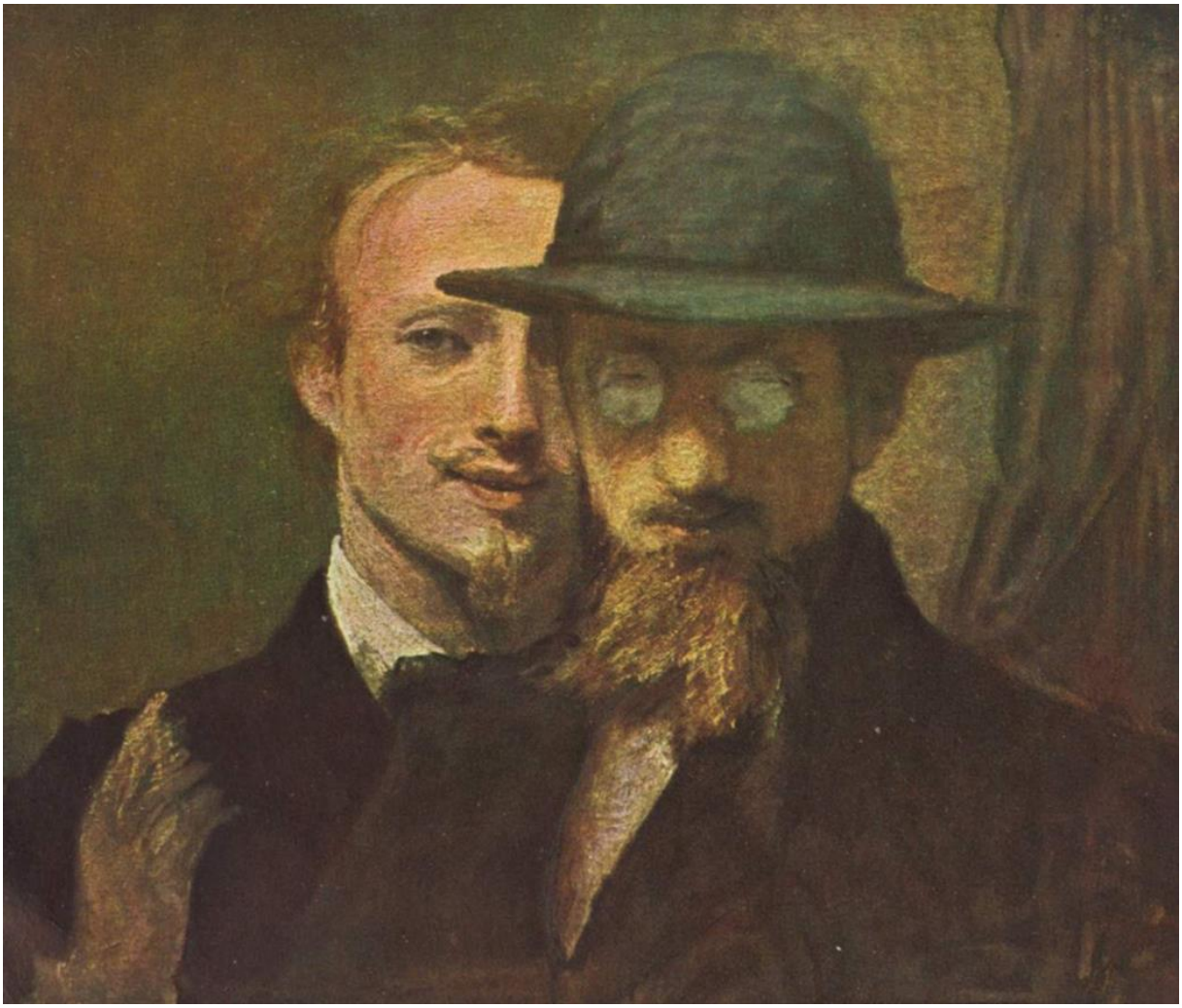

H. von Marées: Autoportrét s Franzom von Lenbachom (1863)

dvojposchodová kaplnka - ***kaplnka poschodová***
dvojrozmernosť - pozri *kresba, maliarstvo, grafika; rozmer*
dvojručný meč - ***meč dvojručný***
dvojvrstvové sgrafito - ***sgrafito dvojvrstvové***
dvojzub - *sochársky nástroj* určený na opracovanie mäkkých *kameňov*